

MINISTARSTVO RADA,
MIROVINSKOGA SUSTAVA,
OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

**Analiza prikupljenih podataka o radu
agencija za privremeno zapošljavanje**

Izvješće o agencijskom radu za 2021.

ZAGREB

OŽUJAK 2022.

UVOD

Zakonom o radu (Narodne novine, broj 93/14, 127/17 i 98/19) uređen je, između ostalog, oblik fleksibilnog zapošljavanja i rada putem agencije za privremeno zapošljavanje.

Privremenim zapošljavanjem putem agencija, kao jednim od atipičnih oblika zapošljavanja, omogućeno je da agencija kao poslodavac ustupa radnika drugom poslodavcu (korisniku) za privremeno obavljanje poslova. Institut rada putem agencija za privremeno zapošljavanje usklađen je sa Direktivom 2008/104/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o radu preko poduzeća za privremeno zapošljavanje (SL L 327, 5. 12. 2008.).

Praćenje zakonskog instituta privremenog zapošljavanja putem agencija omogućeno je na temelju zakonske odredbe o dostavljanju statističkih podataka o agencijama za privremeno zapošljavanje.

Iako je privremeno zapošljavanje u Republici Hrvatskoj uređeno još 2003. godine, tek se nekoliko zadnjih godina ustupanje radnika drugom poslodavcu, odnosno korisniku, intenzivnije koristi kao odgovor na rastuću potrebu fleksibilizacije radnih odnosa.

Izvješće o agencijskom radu za 2021. godinu četvrto je u nizu izvješća o radu putem agencija za privremeno zapošljavanje, a koje se donosi temeljem Pravilnika o sadržaju, načinu i roku dostave statističkih podataka o privremenom obavljanju poslova (Narodne novine, 98/18, dalje: Pravilnik) s ciljem praćenja kretanja na tržištu rada.

Pravilnikom je određeno da agencije Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava obitelji i socijalne politike (dalje: Ministarstvo) dostavljaju podatke u elektroničkom obliku, a Ministarstvo zatim iste analitički obrađuje i objavljuje izvješće.

Elektroničkom dostavom omogućeno je poslodavcima da na jednostavan i brz način ispune svoje obveze, a bazu podataka mogu uređivati i dopunjavati tijekom cijele godine, s time da najkasnije do 31. siječnja tekuće godine moraju biti uneseni svi podaci za prethodnu godinu.

Prikupljanje, obrada i korištenje podataka, provodi se u skladu s posebnim propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka i propisima koji uređuju povjerljivost poslovnih podataka.

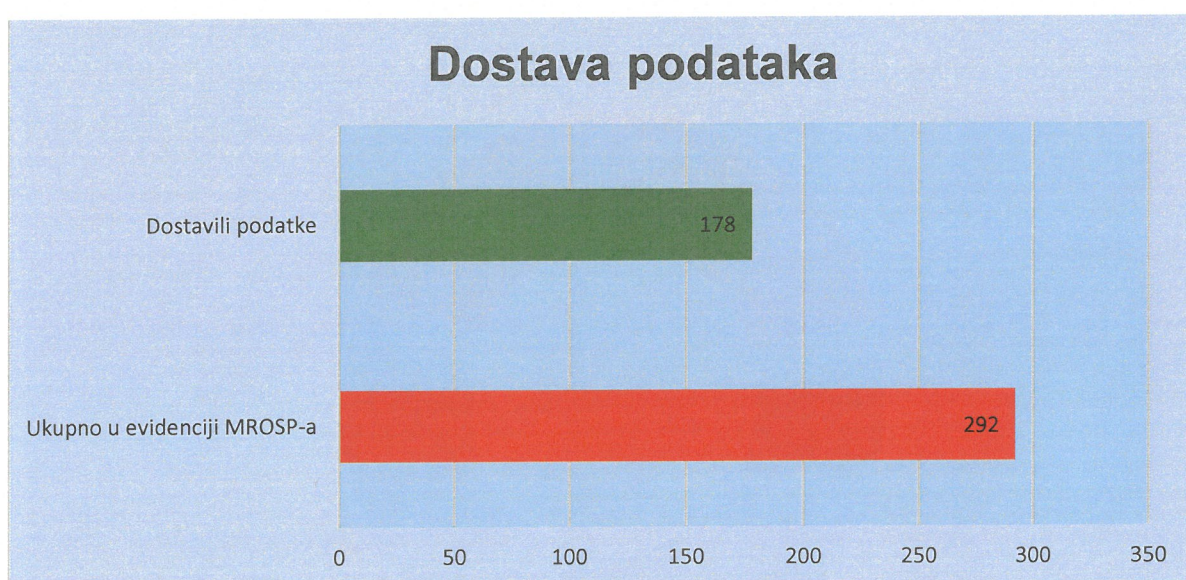
Godišnja izvješća se objavljuju na mrežnim stranicama Ministarstva kako bi se omogućio pristup zainteresiranoj i stručnoj javnosti.

Izvješće za 2021. godinu prati strukturu izvješća za prethodnu godinu, a radi omogućavanja lakše usporedivosti podataka i praćenja trendova razvoja ovog instituta. Dodatno, ovo izvješće obuhvaća i podatke o novim zapaženim pojavama na tržištu agencijskog rada, a važniji podaci uspoređeni su i sa izvješćem iz prethodne godine.

IZVJEŠĆE O AGENCIJSKOM RADU ZA 2021. GODINU

1. Dostava podataka

Na dan 31. 12. 2021. godine u Aplikaciji privremeno zapošljavanje Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike nalazilo se **292** agencija za privremeno zapošljavanje. Dio agencija za privremeno zapošljavanja nije dostavio podatke, odnosno podatke je dostavilo njih **178**. (Slika 1.)

Slika 1. Dostava podataka

Informacije o agencijama koje ne ispune obvezu dostavljanja propisanih podataka o svojem radu Ministarstvo redovno dostavlja Državnom inspektoratu kao tijelu državne uprave nadležnom za poslove inspekcije rada radi provođenja inspekcijskog nadzora.

Prema pristiglim podacima izvršena je njihova analiza koju donosimo u nastavku.

Broj agencija za privremeno zapošljavanje u Aplikaciji Ministarstva je u blagom padu, te je u odnosu na 2020. godinu ukupno registriranih 19 agencija manje. Naime, na dan 31.12. 2020. godine bilo je 311 registriranih agencija za privremeno zapošljavanje, a tijekom 2021.godine došlo je do brisanja određenih agencija iz evidencije Ministarstva obzirom da su iste prethodno brisane iz sudskog, odnosno obrtnog registra ili su promijenile djelatnost.

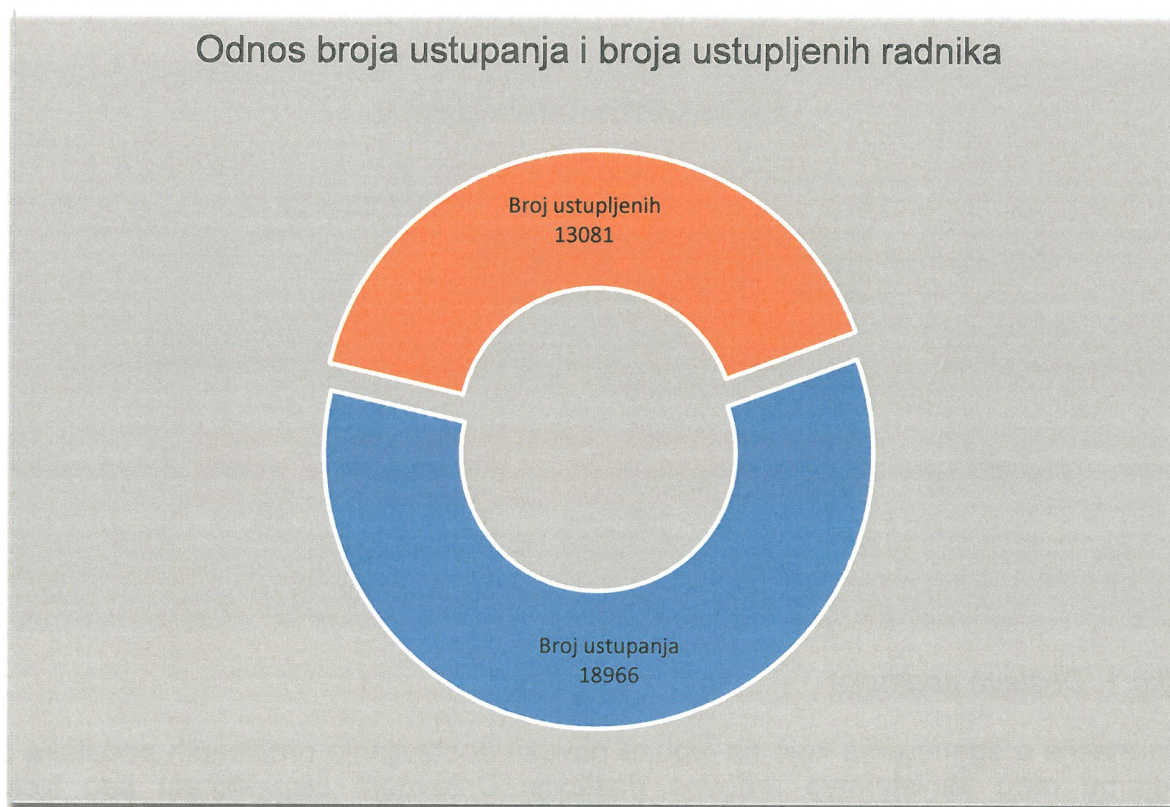
Broj agencija koje su dostavile podatke je nešto manji u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je njih 201 dostavilo podatke.

Kao što je već navedeno, dio agencija registriranih za privremeno zapošljavanje prestao se tijekom 2021. godine baviti navedenom djelatnošću, dok su se u istoj godini evidentirale 52 nove agencije.

Od ukupnog broja agencija za privremeno zapošljavanje koje su dostavile podatke o izvršenim ustupanjima njih 91 nije ustupilo nijednog radnika tijekom 2021. godine, za razliku od prethodne godine, kada su 111 agencije prijavile da nisu ustupile nijednog radnika.

2. Ukupan broj radnika i ukupan broj ustupanja:

Prema dostavljenim podacima za 2021. godinu broj ustupljenih radnika bio je **13081**, dok je broj ustupanja iznosio **18966** (Slika 2.).

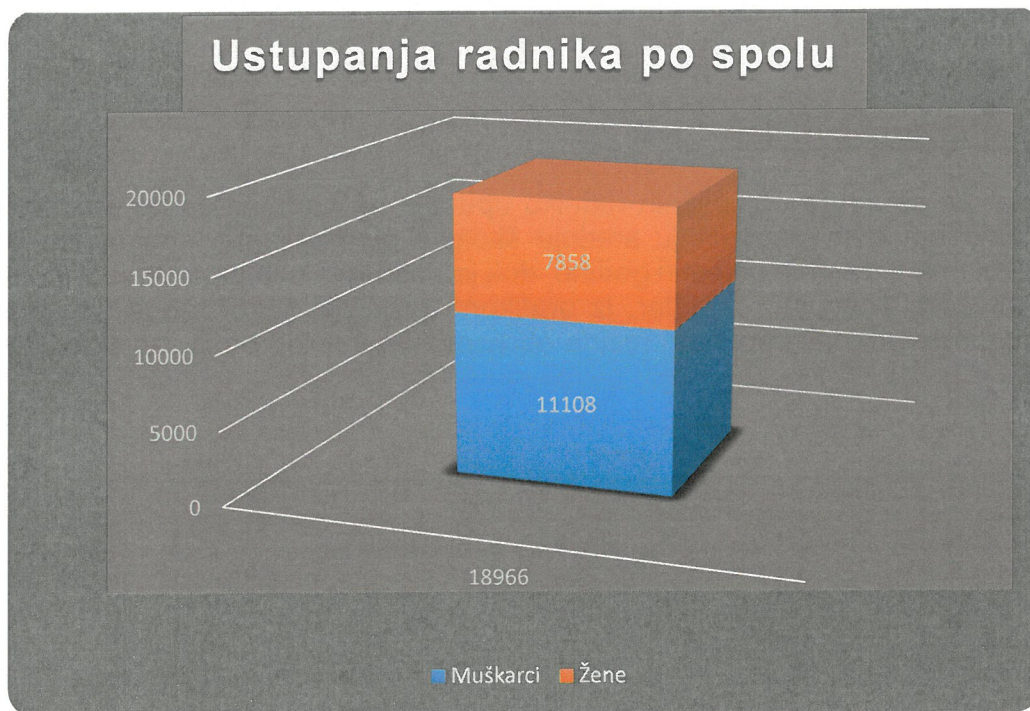
Slika 2. Odnos broja ustupanja i broja ustupljenih radnika.

U usporedbi sa prošlom godinom radi se o neznatnom porastu i u dijelu podataka o ustupljenim radnicima i u dijelu podataka o broju ustupanja, obzirom da je 2020. godine broj ustupljenih radnika bio 12996, dok je broj ustupanja iznosio 18817.

Pritom se napominje da se, kao što je to vidljivo iz izvješća za prethodne godine, radi o značajnom padu i broja ustupljenih radnika i broja ustupanja u odnosu na 2019. godinu koja je prethodila zdravstvenoj i gospodarskoj krizi uzrokovanoj pandemijom bolesti COVID-19.

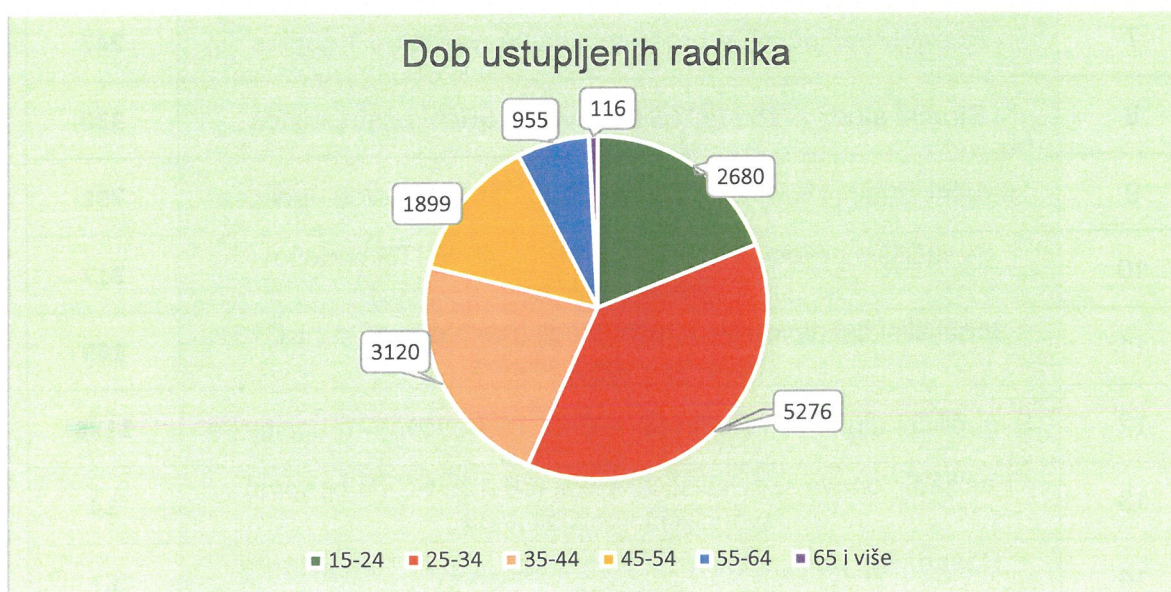
3. Broj radnika prema spolu i dobi

U grafičkoj formi (Slika 3a.) prikazan je ukupan broj ustupanja ustupljenih radnika iskazan po spolu.

Slika 3.a Ustupljeni radnici po spolu

Iz grafičkog prikaza proizlazi da se veći broj ustupanja odnosi na muške radnike.

Slika 3.b Dob ustupljenih radnika

U grafičkoj formi (Slika 3.b) prikazan je ukupan broj ustupljenih radnika iskazan po dobi.

U odnosu na dob, bilježi se najveći broj ustupanja radnika između 25. i 34. godine, dok je za očekivati da je najmanje radnika koji se zapošljavaju u dobi od 65. godina i više.

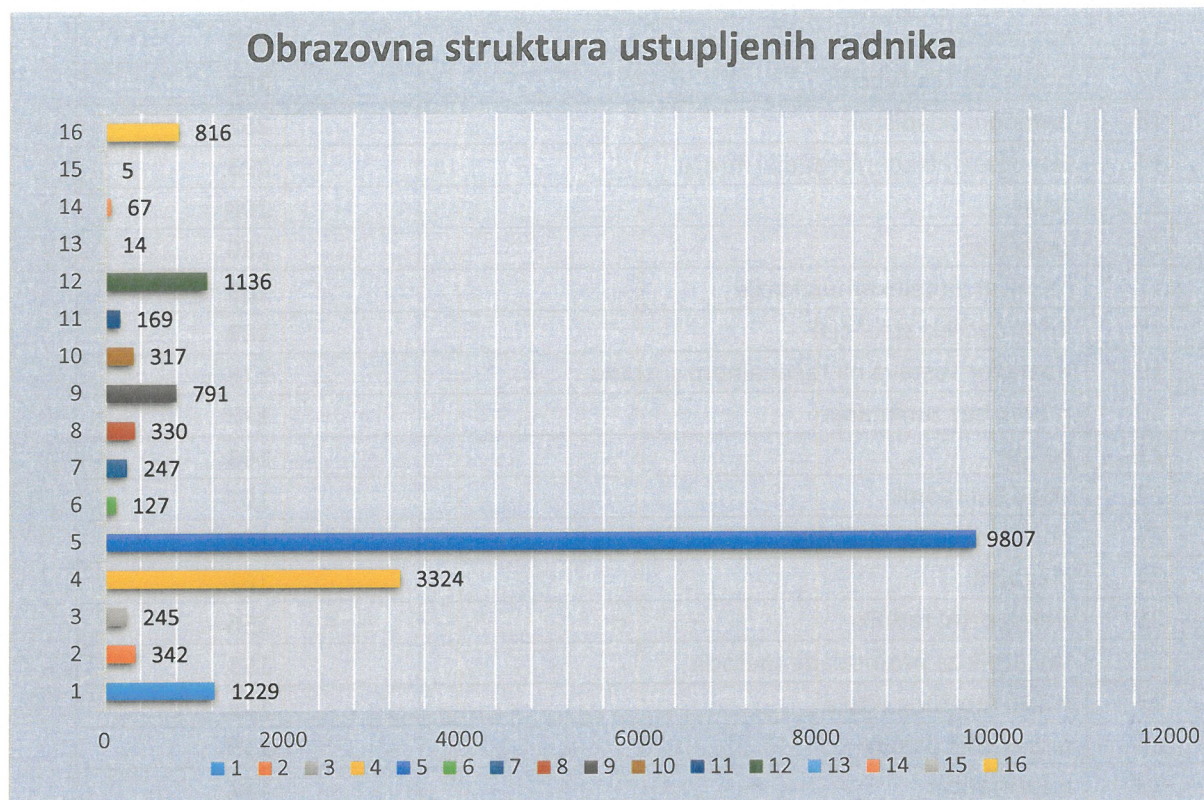
4. Obrazovna struktura radnika

Pregled obrazovne strukture ustupljenih radnika upućuje na podatak da najveći broj radnika ima završenu četverogodišnju srednju školu u gimnazijama, strukovnim ili umjetničkim školama u trajanju od četiri godine, dok je najmanje ustupano sveučilišnih specijalista i doktora znanosti. Također, iz grafikona proizlazi kako agencijama za privremeno zapošljavanje nije poznata razina obrazovanja velikog broja radnika koje ustupaju (Slika 4.).

2021.

1	Osmogodišnja škola	1229
2	Stručna osposobljenost za jednostavne poslove	342
3	Obrazovni programi niže sprema (trajanje od jedne do dvije godine)	245
4	Obrazovni programi srednjeg strukovnog obrazovanja (trajanje od tri do tri i pol godine)	3324
5	Obrazovni programi srednjeg obrazovanja u gimnazijama, strukovnim u umjetničkim školama u trajanju od četiri godine	9807
6	Obrazovni programi srednjeg strukovnog obrazovanja (trajanje od pet godina)	127
7	Poslijesrednjoškolski programi usavršavanja do 1 godine	247
8	Stručni studij (<180 ECTS bodova) - stručni pristupnik/ca	330
9	Stručni studij (180-240 ECTS bodova) - stručni prvostupnik/ca	791
10	Sveučilišni preddiplomski studij (180-240 ECTS bodova) - prvostupnik/ca	317
11	Specijalistički diplomski stručni studij (najmanje 60-12 ECTS bodova) - specijalist/ca	169
12	Sveučilišni diplomski studij (60-120 ECTS bodova) - magistar/ra	1136
13	Poslijediplomski specijalistički studij (60-120 ECTS bodova) - sveučilišni specijalist/ica	14
14	Dosadašnji poslijediplomski magistarski studij - magistar/ra znanosti	67
15	Poslijediplomski doktorski studij - doktor/ica znanosti	5
16	Nepoznato	816

Slika 4.a Tablični prikaz obrazovne strukture ustupljenih radnika

Slika 4.b Grafički prikaz podataka iz tabličnog prikaza obrazovne strukture ustupljenih radnika.

5. Broj ustupljenih radnika prema Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja

Najveći broj korisnika usluga agencija za privremeno zapošljavanje tijekom 2021. godine bilježi se u jednostavnim zanimanjima u proizvodnji, čišćenju, telefonskim uslugama, prodaji, zbrinjavanju otpada, administrativnim poslovima i poslovima informiranja.

U tabličnom prikazu nalaze se podaci o najčešće ustupanim radnicima u 2021. godini, prema 65 najzastupljenijih NKZ vrsta (Slika 5.).

Slika 5. Tablični prikaz najzastupljenijih ustupanja prema zanimanju

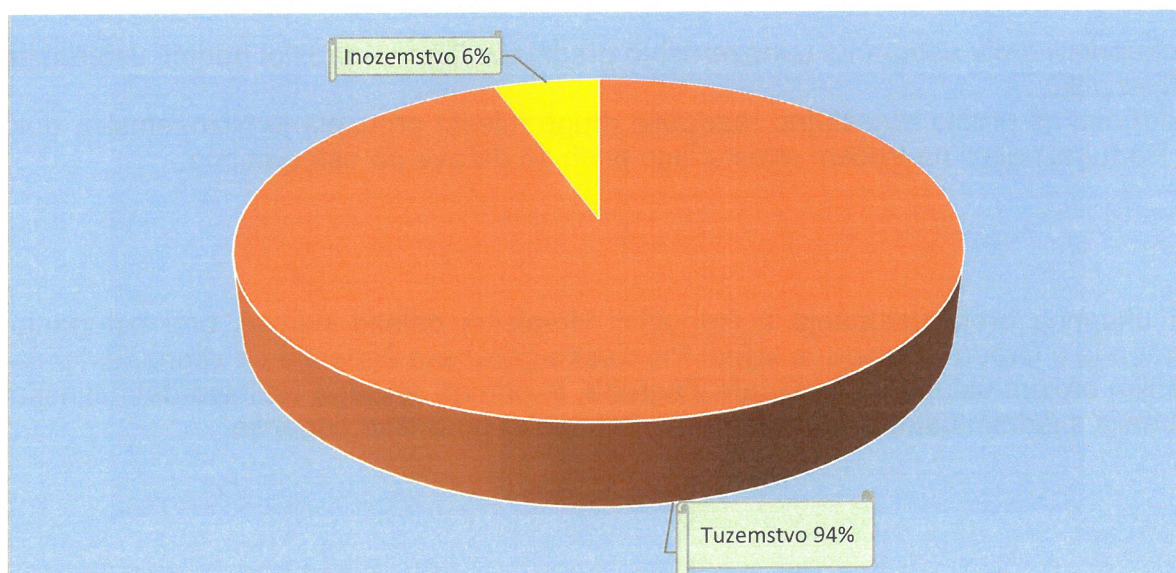
Red.br.	NKZ	Ustupanja 2021.
1	radnik na proizvodnoj liniji	2522
2	čistačica	1555
3	telefonist	1097
4	službenik prodaje	1047
5	prodavač	737
6	administrativni službenik	689
7	radnik na razvrstavanju otpada	641
8	skladištar	536
9	službenik za informacije	426

10	trgovački radnik	355
11	komercijalist	275
12	prodavač telefonom	269
13	pomoćni skladištar	262
14	tehničar/telekom/uređaji i mreže	223
15	tesar	200
16	zavarivač	186
17	tehničar za telekomunikacije	185
18	informacijski stručnjak	183
19	operator sustava na računalnom sustavu	178
20	radnik bez zanimanja	177
21	pekar	168
22	skladišni radnik	167
23	pomoćni vodoinstalater	163
24	blagajnik	161
25	transportni radnik	156
26	savjetnik za promotivne metode	155
27	vozač teretnog vozila	143
28	prvi časnik palube	133
29	informatičar	132
30	konobar	129
31	elektrotehničar	123
32	zapovjednik broda	122
33	pomoćni kuhar	115
34	upravitelj stroja	108
35	kožarski radnik	103
36	administrator obrade podataka	99
37	dokumentarist	95
38	brodostrojski inženjer pomorskog prometa	95
39	bravar	95
40	monter metalnih konstrukcija	92
41	drugi časnik palube	87
42	armirač	86
43	poljoprivredni radnik	83
44	kuhar	79
45	radnik visokogradnje	79
46	inženjer brodske elektronike	77
47	šivač	75
48	pomoćni monter strojeva	74
49	strojarski tehničar	70
50	analitičar istraživanja tržišta	68
51	treći časnik palube	68
52	njegovatelj starijih i nemoćnih osoba	68
53	elektromonter	67

54	aviolimar	63
55	radnik niskogradnje	63
56	pomoćni elektroinstalater	62
57	drugi časnik stroja	60
58	trgovački putnik	60
59	radnik u održavanju	59
60	zidar	58
61	računalni tehničar	57
62	sobarica	55
63	rukovatelj/proizvodnja piva	53
64	tehničar metalurgije	52
65	šivač tekstila	51

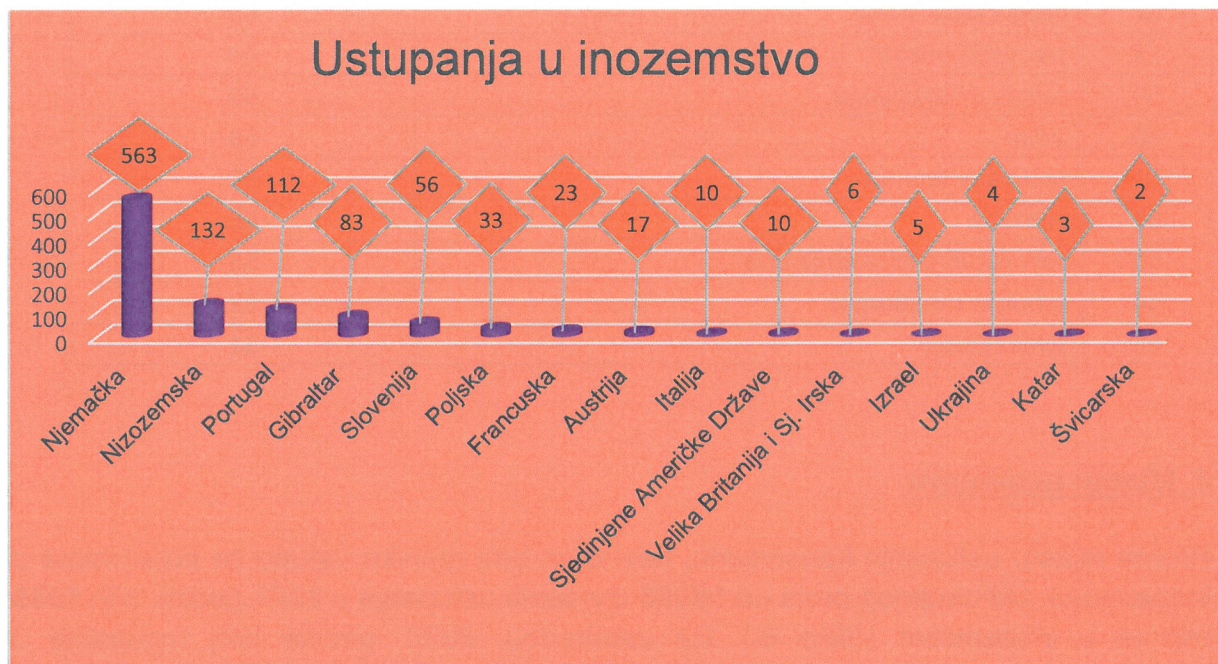
6. Mjesto ustupanja:

Prema mjestu ustupanja korisnicima, neznatan broj radnika ustupa se korisnicima u inozemstvo. Od ukupnog broja od **18966** izvršenih ustupanja u 2021. godini, njih **1065** bilo je u inozemstvo (*Slika 6.*). Za usporedbu, 2020. godine broj ustupanja u inozemstvo bio je 1292. I dalje je pretežiti broj ustupanja (**17901**) u 2021. g. izvršen na području Republike Hrvatske, a time ustupanja u tuzemstvo bilježe blagi rast u odnosu na 2020. godinu kada je unutar Hrvatske zabilježeno 17525 ustupanja.

Slika 6. Odnos broja ustupanja u inozemstvo i tuzemstvo.

Prikazani su podaci o broju ustupanja u 15 država u koje su najčešće vršena ustupanja (Slika 7.).

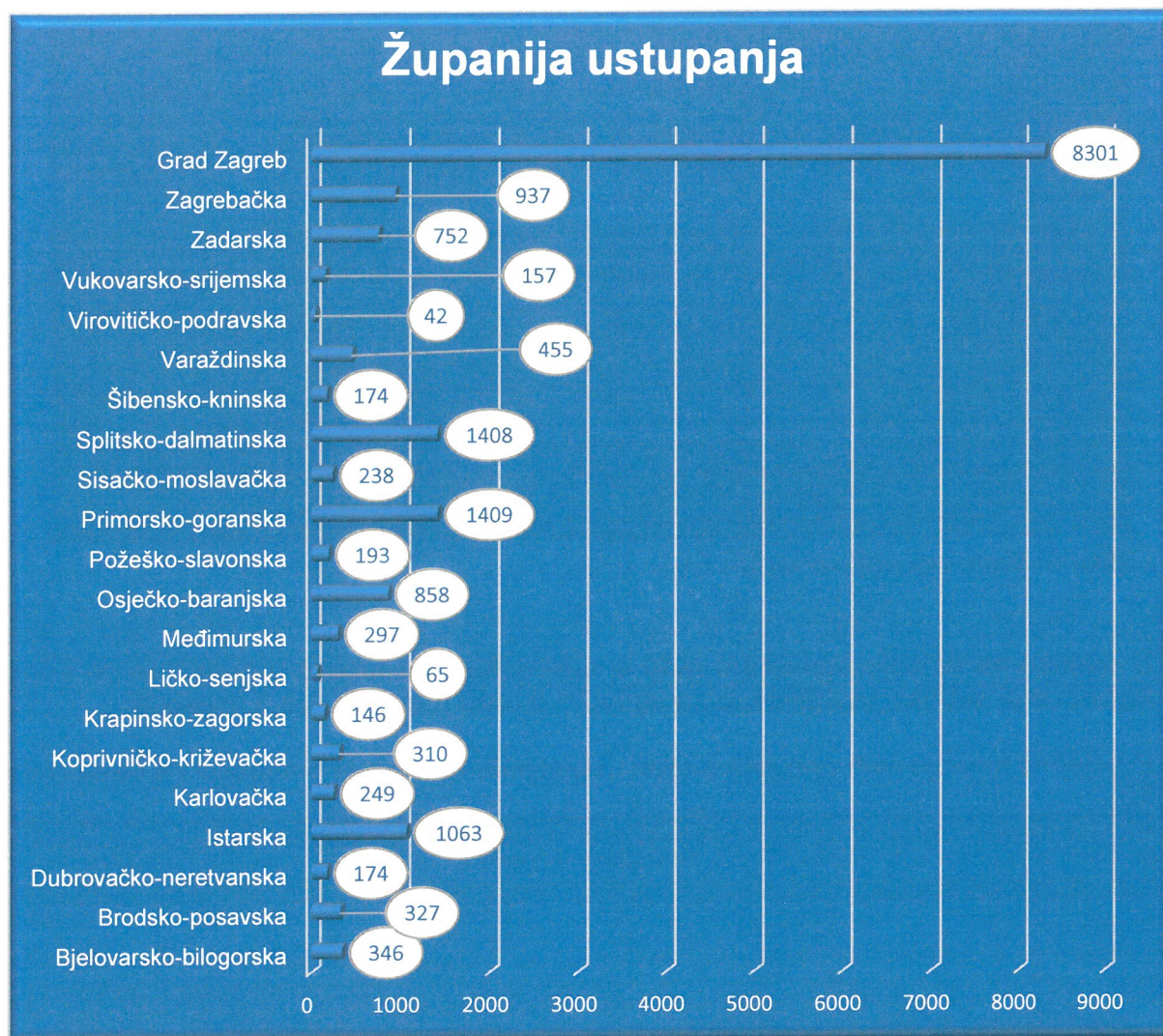

Slika 7. Ustupanja u inozemstvo po državama.

U ukupnom broju ustupanja u inozemstvo prednjače, kao i u prošloj godini, ustupanja u Njemačku.

U odnosu na prošlo izvještajno razdoblje drugo mjesto preuzela je Nizozemska, dok se Portugal nalazi na trećem mjestu liste prvih 15 država po ustupanjima.

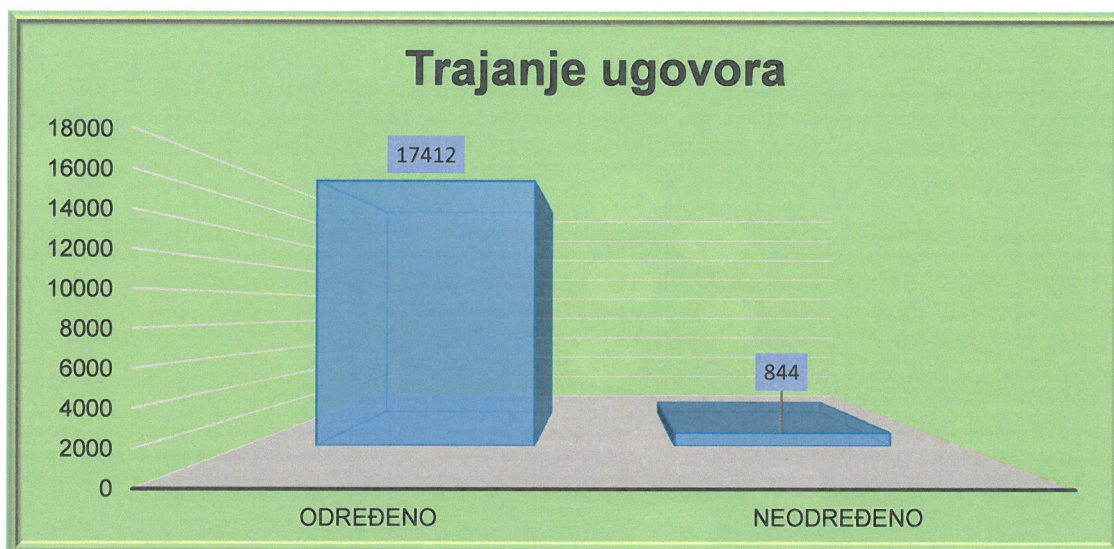
Od ukupnog broja ustupanja u Republici Hrvatskoj daleko najveći broj ustupanja izvršen je u Gradu Zagrebu, a slijedi Primorsko-goranska županija sa skoro šest puta manjim brojem ustupanja od Grada Zagreba, te odmah iza toga Splitsko-dalmatinska županija s jednim ustupanjem manje od Primorsko-goranske županije.

Slika 8. Ustupanja izvršena u Republici Hrvatskoj - prikaz prema županijama

7. Trajanje i vrsta ugovora o radu

Agencije u pravilu radnike zapošljavaju na određeno vrijeme, što i proizlazi iz dolje prikazanog grafikona (*Slika 9.*). Naime, od ukupnog broja od **18256** sklopljenih ugovora o radu, u promatranom razdoblju njih **17412** sklopljeno je na određeno vrijeme, dok je **844** ugovora sklopljeno na neodređeno vrijeme, što je porast u odnosu na 2020. godinu kada je **799** ugovora sklopljeno na neodređeno vrijeme.

Slika 9. Vrste ugovora o radu

U odnosu na trajanje ugovora o radu iz niže prikazane tablice proizlazi da se i dalje najveći broj radnika zapošljavao na ugovore o radu u trajanju do 3 mjeseca.

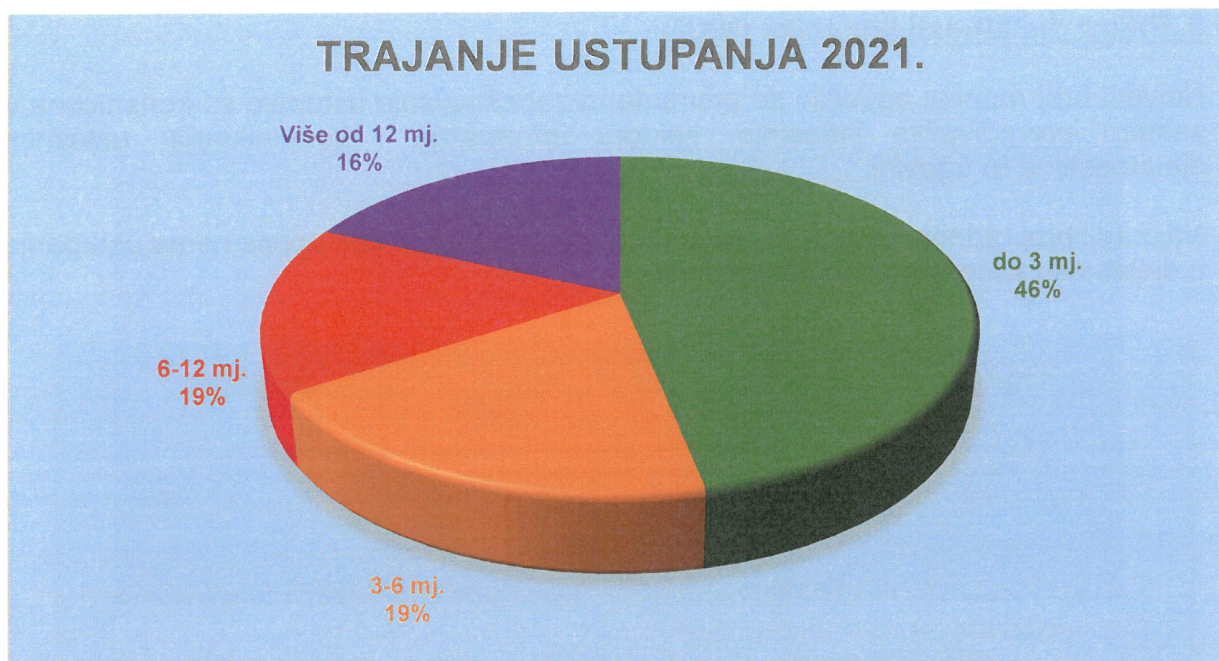
Prosječno trajanje svih ugovora o radu ustupljenih radnika je 6 mjeseci i 4 dana (Slika 10).

Trajanje ugovora						
do 3 mj	3-6 mj.	6-12 mj.	Više od 12 mj.	Prosječno trajanje ugovora (G/M/D)	Broj ugovora koji su jednaki trajanju ustupanja	Broj ugovora koji su dulji od trajanja ustupanja
8194	3338	2798	3166	0/6/4	16482	945

Slika 10. Tablični prikaz trajanja ugovora

Iz prikazanog proizlazi da agencije u pravilu, radnike zapošljavaju na određeno vrijeme, i to ne duže od vremena ustupanja određenom korisniku, jer podaci ukazuju da ugovori o radu za privremeno obavljanje poslova većine radnika nisu trajali duže od vremena ustupanja.

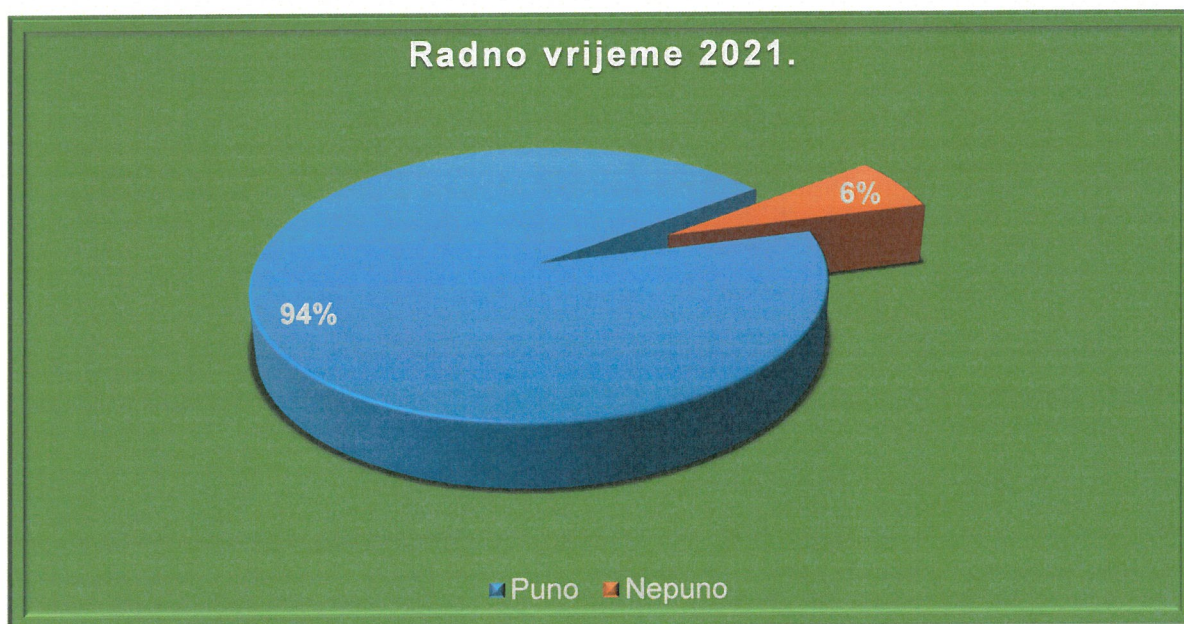
Ugovori o radu ustupljenih radnika koji su trajali duže od 12 mjeseci čine 16 % od ukupnog broja sklopljenih ugovora o radu ustupljenih radnika (Slika 11.). Za usporedbu, tijekom 2020. godine ugovori o radu ustupljenih radnika koji su trajali duže od 12 mjeseci činili su oko 15 % od ukupnog broja ugovora o radu ustupljenih radnika.

Slika 11. Trajanje ustupanja

8. Radno vrijeme

Prema vrsti radnog vremena na koje se radnik zapošljava, vidljivo je iz grafičkog prikaza kako se samo neznatan broj radnika (6%) zapošljava na nepuno radno vrijeme dok pretežiti dio radnika, njih čak 94% radi puno radno vrijeme (Slika 12).

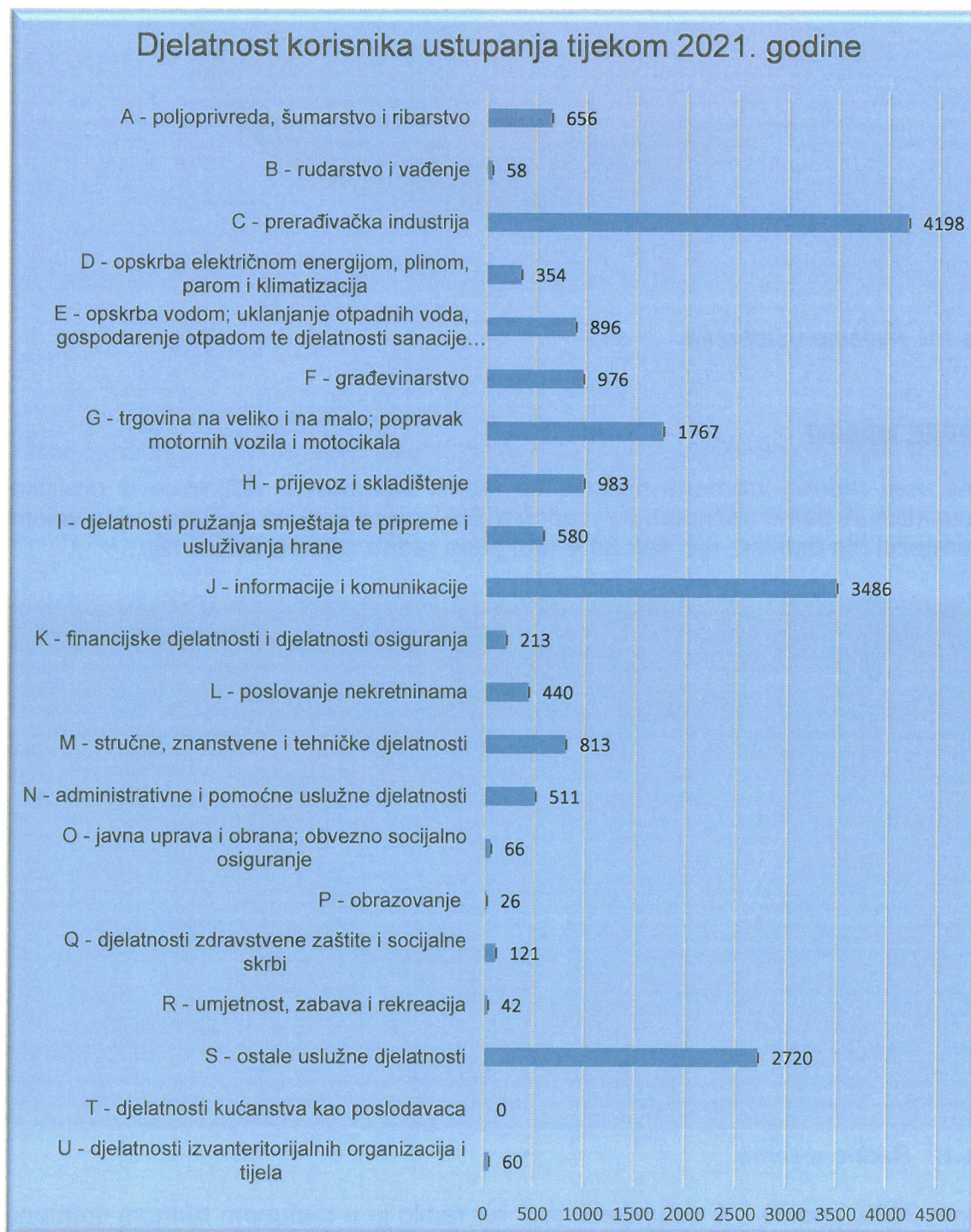
Slika 12. Radno vrijeme

Tijekom 2020. godine 7% ustupljenih radnika radilo je u nepunom radnom vremenu, tako da je došlo do neznatnog smanjenja takvog načina rada.

9. Prikaz djelatnosti korisnika (NKD)

Najveći broj radnika agencije za privremeno zapošljavanje ustupale su korisnicima u sektoru prerađivačke industrije, sektoru informacija i komunikacija, uslužnim djelatnostima te trgovini.

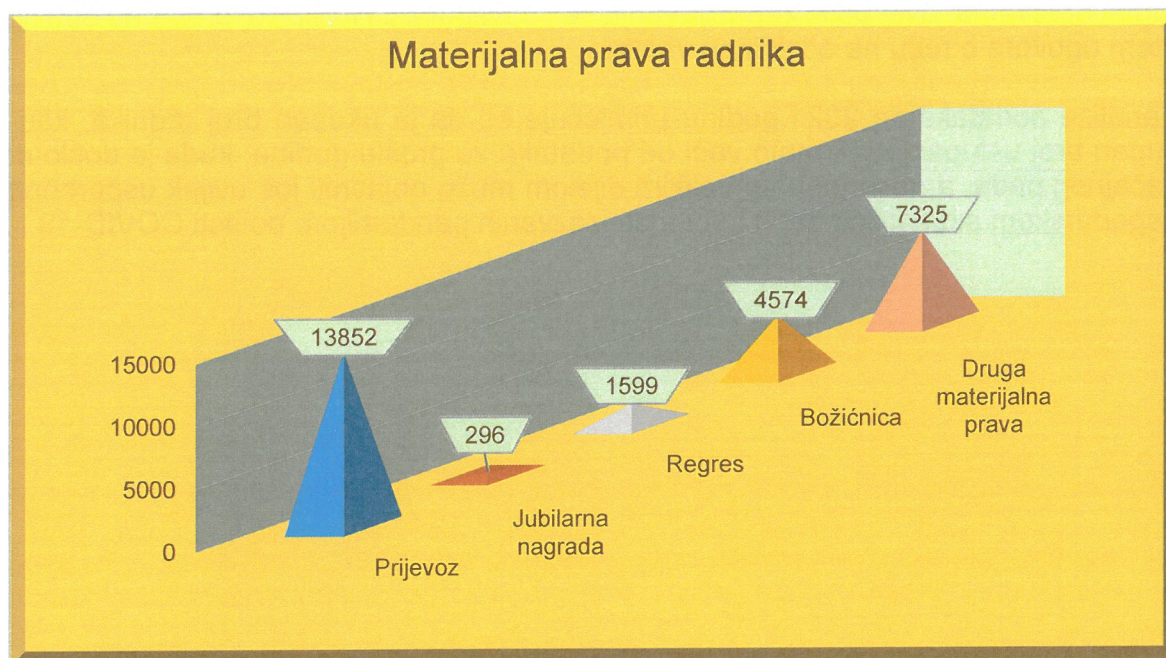
Najmanji broj radnika ustupa se u djelatnosti obrazovanja, dok uopće nema ustupanja u djelatnosti kućanstva kao poslodavca.

Slika 13. Djelatnost korisnika ustupanja

9. Materijalna prava radnika

Najčešće ugovoreno materijalno pravo ustupljenih radnika je pravo na naknadu troškova prijevoza, dok je razumljivo za očekivati da se jubilara nagrada isplatila najmanjem broju radnika. (Slika 14.)

Slika 14. Materijalna prava ustupljenih radnika

ZAKLJUČAK

Dostavljanje podataka o radu agencija za privremeno zapošljavanje pokazuje svoju višestruku korist kroz mogućnost Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike da kontinuirano prati kretanja na tržištu rada odnosno učestalost korištenja jednog od sve zastupljenijih fleksibilnih oblika zapošljavanja u EU. Kao i u drugim državama, ovaj oblik zapošljavanja se i u Republici Hrvatskoj primarno obavlja putem ugovora o radu na određeno vrijeme.

Iz analize podataka za 2021.godinu primjećuje se da je ukupan broj radnika, kao i ukupan broj ustupanja tek malo veći od podataka za prošlu godinu, kada je došlo do značajnog pada, a navedeno se velikim dijelom može objasniti još uvijek usporenom gospodarskom aktivnošću zbog okolnosti izazvanih pandemijom bolesti COVID-19.